

دانشگاه پیام نور

مرکز تهران

دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی

گروه MBA

عنوان پایان نامه:

بررسی نقش اعطای تسهیلات

به بنگاه های کوچک و متوسط صنعتی در ایجاد اشتغال

(مورد مطالعه: کارگاه های صنعتی شهر تهران)

استاد راهنما:

دکتر سعید عابسی

استاد مشاور:

دکتر محمد مهدی پرهیزگار

نگارش:

مجید جوادیان

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

رشته MBA

اردیبهشت 1389

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تصویب نامه

پایان نامه کارشناسی ارشد آقا/خانم مجید جوادیان رشته
مدیریت **MBA**

تحت عنوان

" بررسی نقش اعطای تسهیلات به بنگاه های کوچک و
متوسط صنعتی در ایجاد اشتغال ((مورد مطالعه: کارگاه های
صنعتی شهر تهران "

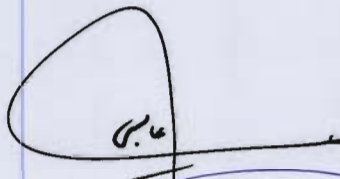

ساعت: 16-17

تاریخ دفاع: 89/03/17

درجه ارزشیابی: **ع**

نمره: ۱۹ (خوبه)

هیات داوران:

- 1- استاد راهنما: دکتر سعید عباسی
- 2- استادمشاور: دکتر پرهیزگار
- 3- استادداور: دکتر عباسی
- 4- نماینده گروه:

به پاس تعبیر عظیم و انسانی شان از کلمه ایثار و از خودگذشتگی

به پاس عاطفه سرشار و گرمای امیدبخش وجودشان که در این سردترین روزگاران بهترین پشتیبان است

به پاس قلب های بزرگشان که فریاد رس است و سرگردانی و ترس در پناهشان به شجاعت می گراید

و به پاس محبت های بی دریغشان که هرگز فروکش نمی کند

این مجموعه را به پدر، مادر و همسر عزیزم تقدیم می کنم

پروردگارا! تورا سپاس می گویم به خاطر آنچه برایم مقدر فرمودی و به خاطر آنکه در تمامی مراحل زندگی یاریم نمودی و هیچگاه مرا به حال خود رها نکردی. بارالها! لحظه ای ما را به حال خود وامگذار.

اکنون که در سایه لطف و کرم خداوند بزرگ انجام این تحقیق به پایان رسید، بر خود لازم می دانم که از زحمات فراوان اساتید بزرگوار جناب آقای دکتر سعید عابسی که در انجام این تحقیق همواره با صبر و حوصله فراوان من را از رهنمودها و کمکهایشان بهره مند ساختند و جناب آقای دکتر محمد مهدی پرهیزکار که زحمت مشاوره این پایان نامه را تقبل فرمودند نهایت تشکر و قدردانی را بنمایم. همچنین از زحمات فراوان دوست گرانقدرم جناب آقای اسماعیل شاه طهماسبی که در تمامی مراحل راهنمای اینجانب بوده اند تشکر می کنم.

مجید جوادیان

بهار 1389

چکیده:

از مهمترین وظایف دولت در سطح کلان مبارزه با بیکاری و افزایش زمینه های اشتغال می باشد در برنامه چهارم توسعه اجتماعی - اقتصادی کشور شرایط بازار بگونه ایست که همه ساله بطور متوسط میبایست حدود 900 هزار فرصت شغلی ایجاد گردد و این در حالی است که طی بیست سال گذشته، متوسط فرصت های شغلی ایجاد شده در هر سال فراتر از سیصد هزار مورد نرفته است. بنابراین بازار کار و بطور کلی اشتغال و فرصتهای شغلی در ایران در شرایط حساس و مهمی قرار دارد. در این تحقیق با توجه به تاکید بیش از پیش دولتمردان بر اشتغالزایی در کوتاهترین زمان، به بررسی وامهای اشتغالزایی در بخش صنعت و در بنگاههای کوچک و متوسط پرداخته می شود تا ارتباط این وامها با اشتغالزایی و تقسیمبندی تاثیرگذاریهای آن مورد بررسی قرار گیرد. این تحقیق با روش توصیفی - تحلیلی در میان 161 بنگاه صنعتی کوچک و متوسط که به دریافت تسهیلات بیش از صد میلیون ریال به منظور ایجاد اشتغال در دوره زمانی 87-1384 پرداخته اند، صورت گرفته است که نتایج حاصله به شرح زیر میباشد:

1. بین مقدار تسهیلات پرداخت شده و ایجاد اشتغال رابطه مثبتی وجود داشته و پرداخت تسهیلات موجب افزایش اشتغال در این بنگاه ها شده است ولی تا رسیدن به هدف که میزان اشتغال تعهد شده می باشد فاصله زیادی وجود دارد.

2. بین ایجاد اشتغال در بنگاه های توسعه ای و بنگاه های جدید تفاوت معناداری مشاهده نشد.

3. علیرغم اینکه بنگاه های مورد آزمون تسهیلات بیشتری را به عنوان سایر اهداف دریافت نموده بودند، بین هدف عنوان شده برای دریافت تسهیلات از سوی بنگاه ها و اشتغال ایجاد شده هیچ رابطه ای وجود ندارد.

با توجه به نتایج حاصله از تحقیق پیشنهاداتی از قبیل، ایجاد مکانیزم کنترلی بهتر برای دریافت کنندگان تسهیلات، بازبینی سیستم تایید و بررسی فنی و اقتصادی طرح های جدید و ایجاد یک سیستم قوی تضمین اعتبار برای این بنگاه ها ارائه شده است.

کلید واژه: اشتغال، اعطای تسهیلات، بنگاه های کوچک و متوسط.

فهرست

صفحه	شرح
	فصل اول : کلیات تحقیق
1	بیان مسئله
3	اهمیت و ضرورت پژوهش
5	اهداف پژوهش
5	سوالات اساسی پژوهش
6	فرضیات پژوهش
6	استفاده کنندگان از نتایج این تحقیق
7	نوآوری های پژوهش
7	تعریف عملیاتی واژه ها
7	بنگاه کوچک و متوسط
8	طرح های تکمیلی
8	طرح های توسعه ای
8	طرح های جدید
8	طرح های سرمایه در گردش
8	سیاست های فعال بازار کار
9	اعتبارات بانکی
9	محدودیت های تحقیق
	فصل دوم: ادبیات و پیشینه تحقیق
11	شکل گیری صنایع کوچک و متوسط در درازمدت
13	عوامل تسریع روند حرکت از صنایع بزرگ به سمت صنایع کوچک و متوسط
13	روش های تامین مالی SME ها
17	برنامه اعطای تسهیلات در انگلستان
19	برنامه اعطای تسهیلات در آلمان
21	برنامه اعطای تسهیلات در فرانسه

22 برنامه اعطای تسهیلات در هلند
24 برنامه اعطای تسهیلات در کانادا
25 برنامه اعطای تسهیلات در آمریکا
26 برنامه عادی
26 برنامه وام دهندگان تایید شده
26 برنامه وام دهندگان ترجیحی
27 مقایسه سیستم های پرداخت وام در 6 کشور منتخب
28 وضعیت بنگاه‌های کوچک و متوسط در ایران
29 تعداد بنگاه‌ها
30 بهره‌وری
30 ارزش‌افزوده
30 تسهیلات اعطایی
31 روند رشد و توسعه
32 رویکرد قوانین برنامه به SME ها
32 رویکرد قانون برنامه سوم به SME ها
33 رویکرد قانون برنامه چهارم به SME ها
34 فعالیت های صورت گرفته برای حمایت از بنگاه های کوچک و متوسط در ایران
36 طرح گسترش بنگاه‌های کوچک اقتصادی زود بازده و کارآفرین
37 نهاد ها و روش های تامین مالی SME ها ی صنعتی در ایران
37 سازمان صنایع کوچک و شهرک های صنعتی
37 صندوق ضمانت سرمایه گذاری صنایع کوچک
37 طرح توسعه کار آفرینی سازمان گسترش و نوسازی صنایع کشور
38 دفتر توسعه و حمایت از بنگاه های کوچک و متوسط
38 صندوق حمایت از فرصت های شغلی
38 صندوق مالی و توسعه تکنولوژی
39 بانک ها
39 سیستم پرداخت تسهیلات و تضمین اعتبار به بنگاه ها در ایران
40 چارچوب نظری تحقیق
41 نظریه‌های موجود درباره بنگاه‌های کوچک و متوسط
41 نظریه اقتصادهای حاشیه‌ای پِن روز
42 نظریه آکس و آدرش
43 نظریه الگوی توسعه خوشه‌ای
43 نظریه های اشتغال

43 نظریه اشتغال کلاسیک
44 نظریه اشتغال نئوکلاسیک
45 نظریه اشتغال کینز
45 مدل عدم تعادل بازار کینز
46 نظریه اشتغال کینزین های جدید
46 نقش بنگاه های کوچک و متوسط در اشتغال زایی
49 موانع رشد بنگاه های کوچک و متوسط
50 انواع تسهیلات اعطایی
51 قرض الحسنه
51 مضاربه
51 مشارکت مدنی
51 مشارکت حقوقی
51 سرمایه گذاری مستقیم
52 مزارعه
52 مسابقات
52 فروش اقساطی
52 اجاره به شرط تملیک
52 سلف یا پیش خرید محصولات
53 خرید دین
53 جعاله
53 ضمانت نامه
53 ماهیت تسهیلات اعطایی
53 تسهیلات اعطایی در قالب وام
54 تسهیلات اعطایی در قالب مشارکت
54 تسهیلات اعطایی در قالب مبادلات یا معاملات
55 تسهیلات اعطایی در قالب انجام عمل یا کار
55 تسهیلات اعطایی در قالب پذیرش تعهدات
55 تامین مالی بانک ها و اشتغال
57 منابع تامین مالی بنگاه های کوچک و متوسط
61 مروری بر پژوهش های گذشته در خصوص تامین مالی بنگاه های کوچک و متوسط
	فصل سوم : روش اجرای پژوهش
65 فرایند تحقیق

66	روش تحقیق
67	دامنه تحقیق
68	جامعه آماری و انتخاب نمونه
69	روش و ابزار گرد آوری داده ها
71	پایایی و روایی ابزار سنجش
72	روشهای آماری تجزیه و تحلیل دادهها
72	آزمون کولموگروف_ اسمیرنوف
73	ضریب همبستگی اسپیرمن
74	آزمون کروسکال والیس
74	آزمون من ویتنی

فصل چهارم : تجزیه و تحلیل داده ها

76	آمار توصیفی
77	نوع طرح
78	نوع مدیریت
79	وضعیت دریافت تسهیلات
80	چگونگی مصرف تسهیلات
81	چگونگی بازپرداخت تسهیلات
82	هدف از دریافت تسهیلات
83	وضعیت کنونی طرح
84	وضعیت اشتغالزایی
85	آمار استنباطی
85	اثبات پیش فرض نرمال بودن توزیع نمونه منتخب
86	نرمال بودن توزیع نمونه مربوط به مقدار کل وام دریافتی
86	نرمال بودن توزیع نمونه مربوط به مقدار اشتغال جدید ایجاد شده
87	نرمال بودن توزیع نمونه مربوط به اشتغال ایجاد شده در طرح های جدید
87	نرمال بودن توزیع نمونه مربوط به وام دریافتی در طرح های جدید
87	نرمال بودن توزیع نمونه مربوط به اشتغال ایجاد شده در طرح های توسعه ای
87	نرمال بودن توزیع نمونه مربوط به وام دریافتی در طرح های توسعه ای
88	نرمال بودن توزیع نمونه مربوط به مقدار اشتغال طبق قرارداد
88	آزمونهای همبستگی
89	همبستگی بین مقدار کل وام پرداختی و ایجاد اشتغال جدید
89	همبستگی بین مقدار کل وام پرداختی و ایجاد اشتغال طبق قرارداد

90	همبستگی بین مقدار وام پرداختی و ایجاد اشتغال در طرح های جدید
91	همبستگی بین مقدار وام پرداختی و ایجاد اشتغال طبق قرارداد در طرح های جدید
91	همبستگی بین مقدار وام پرداختی و ایجاد اشتغال جدید در طرح های توسعه ای
92	همبستگی بین مقدار وام پرداختی و ایجاد اشتغال طبق قرارداد در طرح های توسعه ای
93	آزمون تفاوت میانگین ها
93	تفاوت میانگین بین میزان وام پرداختی و میزان اشتغال ایجاد شده بین طرح های توسعه ای و جدید
94	تفاوت میانگین بین میزان وام پرداختی و میزان اشتغال ایجاد شده بین طرح ها بر اساس هدف

فصل پنجم : نتیجه گیری و پیشنهادات

96	جمع بندی
97	نتیجه گیری
97	آزمون فرض اول
98	آزمون فرض دوم
98	آزمون فرض سوم
99	پیشنهادات
99	پیشنهادات کاربردی
100	پیشنهادات برای تحقیقات بعدی
102	فهرست منابع
107	پیوست ها

مقدمه

تحولات روزافزون جمعیتی در کشورمان با توجه به روند رو به رشد جمعیت و همچنین هرم جمعیتی برای کشورمان در جریانهای توسعه‌ای گوناگون بالاخص توسعه اقتصادی کاملاً قابل رویت می‌باشد، در این روند و شکل‌گیری هرم جمعیتی کشور و با توجه به سیر و گذراندن این روند این موضوع برای ما نمایان می‌شود که در آینده نه چندان دور جمعیت کشورمان رو به پیری خواهد رفت و هرم جمعیتی کشور برعکس خواهد شد. بازارکار با توجه به اهمیت و ویژگیهای خاص خود در جوامع بشری نقشهای گوناگون خود را با توجه به اقشار مختلف جوامع ایفا خواهد کرد. از جمله اقشاری که تاثیرگذار بر این بازار خواهند بود می‌توان جمعیت جوان کشور، جمعیت زنان و جمعیت تحصیل کرده‌ها را نام برد. با توجه به مطالب بیان شده در کشورمان برای بالا بردن اشتغال باید روشهایی را پیش‌بینی نمود که با توجه به برنامه‌های توسعه‌ای کشور و مواد قانونی بتوان نرخ بیکاری دو رقمی کشورمان را به یک رقمی تبدیل نمود. در این راستا طرح‌های اعطای تسهیلات به بنگاه‌های کوچک و متوسط به منظور ایجاد اشتغال به عنوان مهمترین سیاست فعال بازارکار در دستور کار دولت قرار گرفت.

طرح موجود با توجه به این مهم مورد توجه قرار گرفت و برای ارزیابی این طرح و نتایج کلی آن در اشتغالزایی و تحقق اهداف این طرح مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

امید است با توجه به این امر توانسته باشیم ارزیابی صحیحی از این طرح داشته و گامی هر چند کوچک در راستای رفع معضل بیکاری برداریم.

باسپاس

فصل اول

کلیات تحقیق

1-1. بیان مسئله :

تئورسینهای علم اقتصاد، بازار کار را به عنوان یکی از بازارهای مهم چهارگانه در اقتصاد کشورها مورد توجه قرار می دهند. در این بازار همواره عرضه و تقاضای نیروی کار تحت تاثیر سیاستها و متغیرهای اقتصادی و اجتماعی دچار نوسانات خاصی گردیده است زیرا مسایل مرتبط با نیروی کار و نیروی انسانی مقوله ای است که به عنوان یکی از ویژگیهای مهم و منحصر به فرد بازار کار می باشد.

یکی از راهکارهایی که تاکنون در کشورهای شبیه کشور ما بجهت جمعیت و بحران بیکاری و ناکارآمدی عوامل تولید، به کار گرفته شده است بحث ایجاد بنگاههای اقتصادی کوچک بوده است مانند استرالیا، چین و ژاپن. بنگاه های کوچک و متوسط به دلیل راحتی ساز و کار کنترل آن ها، نیاز به سرمایه گذاری کم و سرعت در بهره برداری می توانند در ایجاد اشتغال سهم بسزایی داشته باشند.

امروزه در اکثر کشورها اعم از توسعه یافته و در حال توسعه، جایگاه بنگاههای کوچک و متوسط در اقتصاد مورد توجه سیاستگذاران اقتصادی قرار گرفته و تلاش می شود تا از پتانسیلهای این گروه از بنگاهها برای تحقق اهداف کلان اقتصادی استفاده گردد. در ایران نیز با توجه به نرخ بالای بیکاری حمایت از بنگاههای مذکور در راستای ایجاد اشتغال و کاهش بیکاری مورد توجه بوده است.

مطالعات انجام شده توسط بانک مرکزی ایران نشان میدهد که تامین مالی 36 درصد از مشکلات این بنگاه ها را تشکیل میدهد¹. صاحب نظرانی چون باسول (Boswell, 1972)، اسکرس (Scarce)، و گافی (Goffee, 1986)، و گزارش بالتون (Balton Report, 1971)، که برنامه های توسعه اقتصادی صنعتی کشورهای فیلیپین، سیرالئون، نیجریه، سودان، یونان و سریلانکا را مورد مطالعه قرار داده اند به این نتیجه رسیده اند که کاهش سهم صنایع کوچک در اقتصاد این کشورها بیشتر ناشی از عدم دسترسی آنها به منابع مالی کافی بوده است و بعضاً صنایع کوچک در جهت استفاده از مقیاس های کلان خود را به صنایع بزرگ تبدیل نموده اند (یوسفی، 1372: 245).

¹ <http://www.ghatreh.com/news/۱۴۸۹۶۱۴.html>

به اعتقاد گرن (1998) و ارسر، ریدینگ و سویفت (1994) بنگاه های کوچک برای دریافت سرمایه از بانک ها مشکلات زیاد تری نسبت به بنگاه های بزرگ دارند و وقتی که اعتبار دریافت می کنند باید بهره بیشتری را پرداخت کنند و همچنین قوانین نیز برای آنها سختگیرانه تر است. همچنین بر اساس مطالعات و نیافت و هچ (1991) و ارسر، ریدینگ و سویفت (1994) صاحبان صنایع کوچک ناخرسندی بیشتری از رابطه خود با بانک دارند به خصوص مالکان زن. بعلاوه از دیدگاه وام دهندگان بنگاه های کوچکتر سود دهی کمتر و ریسک بیشتری دارند (Christensen, 1999: 56).

مشکلات مالی صنایع کوچک واضح و آشکار است. به خاطر سائز کوچک، بی ثباتی، نبود افق روشن در کار تولید و درآمد ناچیز آنها، اینگونه صنایع نمی توانند نیازهای مالی خود را از داخل کارگاه و یا خارج از آن به آسانی تهیه و تامین نمایند. برای اینکه به اینگونه صنایع ثبات بیشتری داده شود و آنها را وادار نماییم تا به پتانسیل اقتصادیشان پی ببرند، دولت ها معمولاً موسسات مالی متنوع و گوناگونی را برای کمک به این صنایع به وجود می آورند تا آنها را حمایت مالی نمایند. (یوسفی، 1372: 266).

یکی از راهکارهای عمده حمایت از بنگاه های کوچک و متوسط که در ایران مورد توجه قرار گرفته، تامین مالی بنگاههای مذکور به ویژه از طریق تسهیلات بانکی در جهت اشتغالزایی می باشد. وزارت کار و امور اجتماعی در جهت توسعه، تشویق و حمایت از بنگاههای کوچک و زود بازده از طریق تامین نیاز به نقدینگی آنان و اعطاء معافیت های بیمه ای و مالیاتی و در نهایت کنترل و کاهش نرخ بیکاری از طریق ایجاد نهصد هزار فرصت شغلی جدید در هر سال برای افراد بیکار اقدام نمود. این شیوه اگرچه در کوتاه مدت تعدادی از بیکاران را به کار گرفته است اما تصویب قوانین و طرح های مختلف، شیوه های ناکارآمد اعطای تسهیلات و سوء مدیریت منجر به انتقادهای زیادی بر این طرح ها شده است، به طوری که در خبرهای منتشر شده در رسانه ها از مسئولین مرتبط به طرح صحبت از موفقیت زیر 50 درصدی آن می شود.

علیرغم فعالیت های صورت گرفته نرخ بیکاری بین جوانان 15 تا 29 ساله در سال 1385 معادل 20/6 درصد اعلام شده که رقم نسبتاً بالایی می باشد. و به همین دلایل ایران در کشورهای جهان رتبه 29 را از نظر بیکاری در سال 2006 به خود اختصاص داده است.²

با توجه به اینکه تسهیلات مذکور به گروه های مختلفی پرداخت شده، در این تحقیق قصد داریم به بررسی نقش اعطای تسهیلات به بنگاه های کوچک و متوسط صنعتی در ایجاد اشتغال در هر یک از زیر گروه های این بخش پردازیم تا علاوه بر بررسی وضع موجود راهکارهایی برای اعطای مناسب این تسهیلات پیشنهاد گردد.

1-2. اهمیت و ضرورت پژوهش

از مهمترین وظائف دولت در سطح کلان مبارزه با بیکاری و افزایش زمینه های اشتغال می باشد در برنامه چهارم توسعه اجتماعی - اقتصادی کشور شرایط بازار بگونه ایست که همه ساله بطور متوسط می بایست حدود 900 هزار فرصت شغلی ایجاد گردد و این در حالی است که طی بیست سال گذشته، متوسط فرصت های شغلی ایجاد شده در هر سال فراتر از سیصد هزار مورد نرفته است. بنابراین بازار کار و بطور کلی اشتغال و فرصتهای شغلی در ایران در شرایط حساس و مهمی قرار دارد.

به دلیل وجود یک سری ویژگی های بارزی که بنگاه های کوچک و متوسط را از موسسات بزرگ جدا می کند، شاهد اثرات اقتصادی متفاوت فعالیت این بنگاه ها بر روی اقتصاد و همچنین ایجاد اشتغال نسبت به موسسات بزرگ تر می باشیم که همین اثرات، ضرورت رسیدگی به وضعیت SME³ ها در کل و به خصوص تامین مالی آنها را بیش از پیش مشخص می کند.

از دیگر مزیت های مهم صنایع کوچک و متوسط، بحث انعطاف پذیری این گونه موسسات است. بنگاه های کوچک و متوسط، باعث افزایش انعطاف پذیری و تنوع بخشیدن به تولیدات کشور، مخصوصاً تولیدات صنعتی می گردند (سلطانی، 1386: 84).

² Pocket World in Figures ۲۰۰۸

³ Small and Medium Sized Enterprises

هیات وزیران در مورخ 84/8/19 بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی و وزارت کار و امور اجتماعی، اقتصاد و امور دارایی و بانک مرکزی و باستناد اصل «138» قانون اساسی و موادی از برنامه چهارم توسعه، آیین نامه اجرای گسترش بنگاه های کوچک و زود بازده را با اهداف ساماندهی بنگاههای کوچک زودبازده، توزیع عادلانه درآمد بین اقشار مردم بویژه در مناطق محروم، افزایش تولید و صادرات آن، افزایش تسهیلات بانکی و تقویت کارآفرینی و اشتغالزایی و افزایش فرصتهای شغلی مصوب و برای اجراء، ابلاغ نموده است.

اهمیت موضوع از جنبه های گوناگون قابل توجه می باشد:

1) از آنجائیکه در شرایط بعد از انقلاب راهبرد بلند مدت توسعه اجتماعی - اقتصادی و توسعه صنعتی کشور قابل طرح ریزی نبوده و از سویی تحولات جمعیتی کشور در جهت جوانتر شدن جمعیت و عدم تعادل بین عرضه و تقاضای نیروی کار در بازار کار را تشدید نموده و در نتیجه پدیده بیکاری به صورت بارزی خودنمایی می کند. ایجاد 900 هزار شغل بطور سالیانه در برنامه چهارم توسعه اجتماعی - اقتصادی کشور، لزوم اجرای سیاستهای فعال بازار کار از جمله طرح گسترش بنگاه های کوچک و زود بازده را اجتناب ناپذیر ساخته است و نظر به اینکه اجرای این طرح تا کنون 198320 میلیارد ریال تسهیلات بانکی را به خود اختصاص داده است⁴ (تا تاریخ 87/10/30)، چنانچه عملکرد استانهای نمونه کشور در این طرح مورد مطالعه قرار گیرد، می توان مشخص نمود که در راستای اهداف خود تا چه حد موفق بوده است.

2) اعطای تسهیلات به این بنگاه ها در شرایط بحران اشتغال و پدیده بیکاری می تواند به عنوان ایده ای نوین در برنامه های توسعه اجتماعی - اقتصادی به حساب آید که اجرای درست و مطلوب آن می تواند در الگوی برنامه ریزی ایجاد فرصت های شغلی جایگاه ویژه ای داشته باشد.

3) نتایج و یافته های این طرح می تواند نقاط ضعف و قوت اجرائی برنامه های اعطای تسهیلات به این بنگاه ها را نیز مورد شناسایی قرار دهد و لذا در صورت موفقیت کلی آن، می تواند برای مجریان و سیاستگذاران طرح در زمینه اصلاحات لازم، بر اساس رهنمودهای اساسی کاربرد داشته باشد.

⁴ www.Irimlsa.ir

4) به هر جهت یافته های طرح در مناطق تهران و سایر استان ها می تواند عملکرد کلی طرح را مورد ارزیابی قرار دهد و یک مبنای مقایسه با سایر طرح های ایجاد اشتغال در چارچوب سیاست فعال بازار کار فراهم آورد.

5) وزارت کار و امور اجتماعی در سالهای قبل از 81 تسهیلات اشتغال را به گروه جویای کار پرداخت می نمود تا در جهت خوداشتغالی فعالیت نمایند که این پرداخت ها متأسفانه بجای صرف شدن جهت تهیه تجهیزات کارگاهی و ایجاد اشتغال صرف هزینه های جاری گروه جویای کار می گردید و چه بسا مستقیماً در ایجاد تورم نقش داشت در صورتی که این طرح کارفرمایان را هدف گرفته تا ضمن صرف تسهیلات در چرخه تولید، اشتغال نیز فراهم گردد لذا موفقیت و بررسی نقاط ضعف و قوت این طرح در تصمیم گیری جهت ادامه دادن در پرداخت تسهیلات موثر می باشد.

3-1. اهداف پژوهش

بطور کلی چند هدف اساسی و عمده بشرح موارد زیر در این پژوهش مد نظر است:

1. تبیین رابطه پرداخت تسهیلات با ایجاد اشتغال
2. شناخت وضعیت کنونی تسهیلات اعطایی به بنگاه های کوچک و متوسط صنعتی
3. شناخت موانع اعطای تسهیلات به این بنگاه ها
4. آرایه راهکارهای عملی برای رفع این موانع

4-1. سوالات اساسی پژوهش

1-4-1. سوال اصلی:

آیا پرداخت تسهیلات موجب افزایش اشتغال در بنگاه های کوچک و متوسط صنعتی شده است؟

1-4-2. سوالات فرعی:

1. آیا ایجاد اشتغال در بنگاه های توسعه ای موفق تر از بنگاه های جدید بوده است؟
2. آیا بنگاه هایی که برای خرید ماشین آلات و تجهیزات سرمایه ای تسهیلات دریافت نموده اند در ایجاد اشتغال موفق تر بوده اند؟

1-5. فرضیات پژوهش

برای دستیابی به پاسخ مقدماتی هر موضوع تحقیقی ضرورت دارد فرضیه ای متناسب با موضوع تحقیق تنظیم شود تا ارتباط بین متغیر های مستقل و وابسته را مشخص و راهکار هایی آتی برای چگونگی آزمون فرضیه و اثبات یا نفی روابط متغیر ها را نشان بدهد. بر این اساس فرضیه های زیر انتخاب شده اند تا مورد آزمون قرار گیرند:

1-5-1. فرضیه اصلی:

پرداخت تسهیلات موجب افزایش اشتغال در بنگاه های کوچک و متوسط صنعتی شده است.

1-5-2. فرضیات فرعی:

1. ایجاد اشتغال در بنگاه های توسعه ای موفق تر از بنگاه های جدید بوده است.
2. بنگاه هایی که برای خرید ماشین آلات و تجهیزات سرمایه ای تسهیلات دریافت نموده اند در ایجاد اشتغال موفق تر بوده اند.

1-6. استفاده کنندگان از نتایج این تحقیق

با توجه به اینکه پژوهش حاضر به بررسی روش اعطای تسهیلات به بنگاه های کوچک و متوسط صنعتی می پردازد و در نهایت مدلی متناسب با وضعیت جامعه ما ارائه خواهد نمود بسیاری از سازمان ها و مراجع میتوانند از این نتایج بهره مند شوند که مهمترین آنها به شرح زیر می باشند:

1. وزارت کار و امور اجتماعی

2. سایر نهادهای دولتی درگیر در مسائل اشتغال

3. بانک ها و صندوق های اعتباری

7-1. نوآوری های پژوهش

در این پژوهش با توجه به اینکه اطلاعات میزان دریافت تسهیلات و همچنین میزان اشتغال ایجاد شده علاوه بر پرسشنامه، توسط منابع معتبر و رسمی دولتی در طرحی با نام تمام شماری بنگاه های اقتصادی زودبازده و کارآفرین دریافت میگردد در نوع خود اولین بررسی می باشد.

8-1. تعریف عملیاتی واژه ها

8-1-1. بنگاه کوچک و متوسط⁵:

کوچکی یا بزرگی یک مفهوم نسبی است، بنابراین طبقه بندی کردن واحدهای صنعتی و اقتصادی بر اساس اندازه آنها بسیار مشکل است، به ویژه آنکه عوامل آن از یک کشور به کشور دیگر متغیر است. اما می توان برای این تعریف برخی از عوامل اصلی را مانند: در دسترس بودن منابع مالی، تعداد نیروی انسانی، سودآوری و ارزش افزوده و میزان سرمایه گذاری را در نظر گرفت.

برخی از کشورها مانند هند، ژاپن، فیلیپین به آن دسته از واحدهایی که اشتغال در آنها 10 تا 99 نفر باشد، صنایع کوچک و متوسط می گویند. در ایران تعاریف متعددی از صنایع کوچک و متوسط وجود دارد. بر اساس تعریف وزارت صنایع و معادن در سند راهبردی توسعه صنعتی کشور، اندازه بنگاه های باتعداد کمتر از 50 نفر را صنایع کوچک، از 50 تا 150 نفر را صنایع متوسط و از 150 نفر به بالا را بنگاه های بزرگ صنعتی می نامند. اما مرکز آمار ایران مطابق نتایج آمارگیری از کارگاه های صنعتی، کسب و کارها را به چهار گروه تقسیم بندی کرده است: کسب و کارهای 1 تا 9 نفر کارگر، 10 تا 49 نفر کارگر، 50 تا 99 نفر کارگر، و بیش از 100 نفر کارگر. بانک مرکزی ایران نیز کسب و کار های زیر صد نفر نیروی کار را به عنوان بنگاه های کوچک و متوسط تلقی می کند که منظور از این بنگاه ها در این تحقیق مشابه با تعریف بانک مرکزی می باشد. (طباطبایی و اژدری، 14:1387)

⁵ Small and Medium Sized Enterprise